

מינית נמשכו לתוך חקירות, לצד המחנה הי-שמאלי.

באותם הימים היה יחסה של ממשלת ישראל למיל-חמה זו מוכתב על-ידי הגישה התמימה, שלא הבחינה בדקויות של המצב. יצחק רבין קרא לאומות העולם הנוצרי לצאת למסע-צלב להצלת הנוצרים הלבנוניים, והאשים אותן באדישות מחרידה. קרוב לוודאי כי אז לא ידע רבין מה מתרחש באמת, וכי לא הוכנס על-ידי האמריקאים לסוד העניינים המתבשלים.

"יונה" אופנתית כמו ח"כ יוסי שריד קרא אז לצה"ל לפלוש ללבנון, כדי למנוע את הקמתה של מדינה מוסלמית-ראשית-סורית על גבול ישראל. אילו נתקבלה עצה אווילית זו, היה הצבא הסורי נגרר לתוך המיל-חמה לצד המוסלמים, והתוצאות עלולות היו להיות הרות-אסון לעתידה של ישראל.

ממשלת ישראל גישה באפלה — אך בלבנון כבר החלה המערכה השנייה.

המערכה השנייה: הפריצה

המערכה השנייה החלה בהדרגה, כאשר נגררו כוחות אש"ף יותר ויותר לתוך המערבולת, והסכו צד במילחמה.

קשה לדעת מה גרם לתהליך זה. האם נבע מן הכוח הסטיכי, כאשר הלוחמים המוסלמים של אש"ף לא יכלו לעמוד מנגד, וחשו לעזרת אחיהם, מול פני ההתקפה הנוצרית-מבנית? האם היתה זאת תוצאת ההתחרות המת-מדת בין אנשי פתח, המתונים-יחסית, ובין האירגונים הקיצוניים של חזית-הסירוב, שתמכו במוסלמים, למרות שרוב מנהיגיהם הבולטים ביותר היו דווקא נוצרים? קרוב לוודאי שכל זה נכון, אך הסיבה העיקרית להתערבות הגלוויה של אש"ף במאבק נבעה בייצר הקיום העצמי. באיזור-הכיבוש הנוצריימיני לא היה מקום לעצמאות פלסטינית.

היה ברור לראש ערפאת וחבריו שאם ישתלטו הכוחות הנוצריים על לבנון, בעזרת האמריקאים, יהיו לכך אותן התוצאות שהיו ל"ספטמבר השחור" בירדן.

הסיכויים הצבאיים למיתקפה-נגדית מוסלמית-שמא-לית-ראשית נראו טובים. הכוח המאוחד, שזכה בלי ספק בתמיכה רבה מצד גורמים ערביים חיצוניים — כמו לוב —

הערבי, את פני המרחב ואת המפה המדינית הגלובלית כולה.

מתי קמה הברית הפורית-אמריקאית-ישי-ראלית, שאיפשרה פלישה זו?

בעלי התפיסה הקונספירטיבית יכלו לטעון כי היא היתה קיימת כל הזמן, וכי האמריקאים המתינו רק לרגע המתאים כדי להפעילה. לא היה צורך להכניס את ישראל בסוד בשלב מוקדם מפני שהסכמתה היתה מובטחת מראש.

אנשים תמימים יותר יכלו להניח כי הברית נולדה אדיהוק, ברגע האחרון, כאשר עמדה הקואליציה המוסל-מית-נוצרית-אש"פית לנצח בקרב.

העיתוי המדויק אינו משנה הרבה. ברור הוא כי איישם לאורך הדרך הבינו שדושת הגורמים שיש להם אינטרס משותף.

האמריקאים היו מעוניינים למנוע נצחון שמאלי ב-לבנון. מעבר לזה היה להם עניין חיוני במשיכת סוריה מן המחנה הסובייטי אל המחנה האמריקאי.

ממשלת ישראל סברה כי אייבה העיקרי הוא אש"ף, והיה לה עניין בהשמדת הבסיס האחרון שלו בלבנון. הרבה יותר מורכב היה המהלך הסורי. מבחינתה של דמשק, היתה התפנית בבחינת מהפכה בכל ההיערכות של המדינה הסורית במרחב ובעולם. היה זה מעשה נועז מאין כמוהו. מה גרם לו?

המומחים לענייני סוריה במערב חיברו יחד רשימה גדולה של שיקולים, שהביאו לתפנית מדיהמה ופיתאומית זו. בין השאר:

● רצונה של סוריה למנוע את הפיכת לבנון למדינה עצמאית, חזקה ובעלת מנהיגות מאוחדת — כפי שהיה קורה אילו ניצחו המוסלמים. לבנון כזאת היתה נשמטת מתחום ההשפעה הסורית, ואילו לבנון מחולקת, שעדותיה מנטרלות זו את זו, היא בת-יחסות חסרת-אונים של סוריה. הכלל הבסיסי היה: הפרד ומשול.

● הפחד של מיסלגת-הבעת הסורית, השמאלית-כביכול, מפני מתחרה חזקה, בדמותו של אש"ף מנצח, בעל צבא עצמאי ואירגון המוני. בייחוד פחדה מפני הכוחות היוזמרי-דקליים במחנה זה, כמו חזית העממית של ג'ורג' חבש, שהיו שמאליים-אידיאולוגיים ושהתחרו ב-אידיאולוגיה של הבעת.

● תלותה הכלכלית הגוברת של סוריה במדינות-

שני דורות למע הריסת לבנון והחזרתה לריבונות סורית. ביגללה היתה נטושה מילחמה מתמדת בין סוריה והממלכה ההאשמית שקמה בדרום. ביגללה לחמה סוריה לא רק בישראל, אלא גם בתנועה הלאומית הפלסטינית, במידה שזו לא קיבלה בלא-תנאי את המנהיגות הסורית.

יאסר ערפאת, ג'ורג' חבש ומאות פעילים פלסטיניים מרכזיים ישבו, בתקופות שונות שז חייהם, בכנא הסורי.

בעיני הסורים, אש"ף עצמאי הוא מיכשול עיקרי בדרך להגשמת חזונום הלאומי.

משום כך לא היתה לאש"ף כל אשלייה לגבי עצם הסכנה הצפויה מסוריה. אך נראה כי גם אש"ף לא האמין סוריה תעז לעשות מעשה כה קיצוני — ובוגדני, מבחינה ערבית — כמו פתיחת מילחמה נגד התנועה ה-פלסטינית, תמיכה במימסד הנוצרי הבלדני (שהסכים לכך באין ברירה), שיתוף פעולה כימעט-גלוי עם ישראל, והשתלבות בתוכניות האמריקאיות.

כאשר באה המכה, באמצע תשל"ו, היא היתה מהממת. הצבא הסורי פרץ קדימה. מגמתו היתה לכבוש במכה אחת את בירות, טריפולי וצידון, להתחרר עם הכוחות הנוצריים ולהשתלט על כל האיזור המוסלמי-אש"פי.

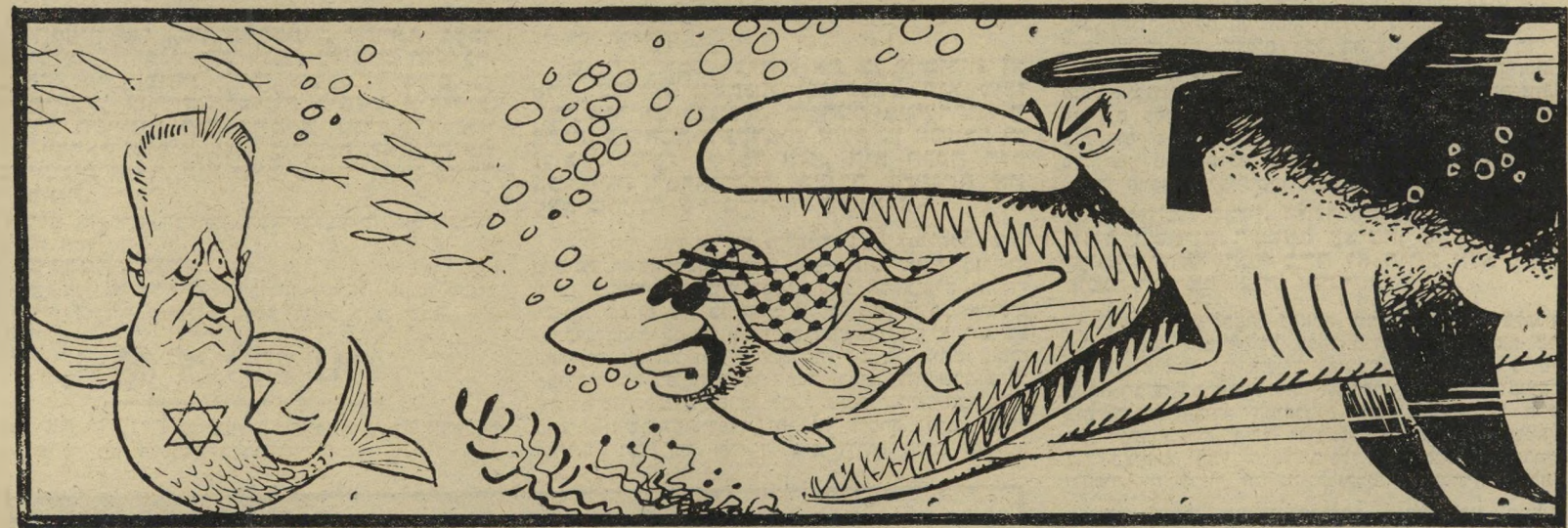
אם היתה הפלישה עצמה מפתיעה, הרי כישלונו הפתיע לא פחות.

מול ההתנגדות הנמרצת של כוחות הקואליציה ה-מוסלמית-שמאלית-פלסטינית, נבלמה ההתקדמות הסורית לפני הגיעה ליעדה. מנהיגי אש"ף התפארו בניצחון זה, שאותו הם הישו למפלה שנחל צה"ל בחזית-הצפון ביום-הכיפורים.

הכישולן הסורי הגביר את הצורך בעזרה מצד ישראל. אינו ניצחו הסורים במיבצע-כזו, היה שיתוף-פעולה זה נשאר, במידה רבה, סמוי. המשכת הכיבוש הביאה לגיוויו.

מלכתחילה היה ברור כי סוריה אינה יכולה לרכו את כוחותיה בלבנון, ולאטבטח את גבולה המזרחי מול עיראק העויינת. מבלי להוציא את מרבית כוחותיה מרמת-הגולן — ושידבר כזה אינו אפשרי בלי הסכמה מפורשת של ישראל להימנע מתקריות.

לאחר מכן דיווחה העיתונות האמריקאית על אספקה מאסיבית של נשק ישראל ללוחות הנוצריים, שפעלו תוך שיתוף עם סוריה. ואילו ספינות שהיו בדרכן לצידון המוסלמית הגיעו באורח מיסחורי לחיפה. עיתונות העולם

לא אזיל דימעה אם הסורים הורגים מחבלים, אמר יצחק רבין כאשר פלשו הסורים ללבנון - כהגשמת חזון סוריה רבתי *

החלה מדווחת על הסגר ימי, שהטיל חיל-הים הישראלי על התוף המוסלמי בדרום-לבנון.

לאחר מכן נפתחה הפירצה בגדר הצפונית, ועיתוני העולם הודיעו שצה"ל הקים, חימש והדריך כוחות נוצריים להגנה על הכפרים הנוצריים הסמוכים לגבול ישראל.

שובעון אמריקאי נפוץ סיפר על פגישות בין יצחק רבין, שימעון פרס ומנהיגי המימסד הנוצרי בלבנון. אחרים סיפרו על מחנות-אמונים בישראל, שבהם מתאמנים מסקדי הכוחות הנוצריים הלבנוניים. תעמולת כלי-התיקשורת הישראלים על השאירה ספק בכך שממשלת ישראל רואה את עצמה כמזויה בברית הדוקה עם מדינת המובלעת הנוצרית בלבנון — ובמילא גם עם סוריה.

כתום תשל"ו היו רבים שסברו כי צפויה מיתקפה מתואמת — נוצרית-סורית-ישראלית-אמריקאית — כדי לכבוש את מדינת-המובלעת המוסלמית בלבנון, ולהסלה סופית, יחד עם אש"ף העצמאי.

רבין לא הזיל דימעה

החלטתו של יצחק רבין לשתף את ישראל במהלך היסטורי זה היתה, בלי ספק, ההחלטה החשובה ביותר

* קאריקטורה של לפר בכתב-העת "ישראל-פלסטיני", פאריס.

היה מצוייד תיטב, והמוראל שלו היה גבוה. הוא התי-חשל בקרבות, והיה דומה לכוחות ההגנה בחדש אפר-ריל 1948.

כך החלה המיתקפה הגדולה, שעמדה לשנות את פני המילחמה, ולהנחיל למוסלמים ולאש"ף נצחון צבאי ומדי-ני מכריע.

כוחותיה של הקואליציה התקדמו ברוב החזיתות. הם כבשו שטחים בהרי-לבנון, פרצו קדימה בכיירות עצמה, כבשו מעוזים נוצריים. ניצחונם נראה כבטוח. אולם היה זה ניצחון מדומה. הישגי הקואליציה ה-ליקו גורות אדומות בושינגטון, בירושלים, ובבירה קרובה עוד יותר: דמשק.

הנסיבות יצרו את אחד המשולשים המר-זרים ביותר בהיסטוריה האנושית.

המערכה השלישית: המשולש

הפלישה הסורית ללבנון, שבאה לרבים כרעם ביום-בהיר, שינתה את פני המילחמה, את פני העולם

העולם הזה היה אז העוק היחיד בישראל שהביא בפני הציבור והממשלה הערכה מציאותית של המצב בלבנון. הדבר נתאפשר תודות לבחינה אובייקטיבית של המאורעות, ללא דיעות מוקדמות. המידע שהגיע לעולם הות באמצעות פגישותיו של העורך באירופה עם אישים פלסטיניים בכירים מלבנון, הקל על גיבוש תמונה מאוזנת.

המטרה: סוריה רבתי

רעני כל סורי, המושג "סוריה" כולל את ארץ-ישראל, עבר-הירדן ולבנון. איוורים אלה נקראו מגופה של סוריה בתקופות שונות על-ידי תככים תורכיים. צרפתים ובריטיים. השאיפה ההיסטורית של הלאומיות הסורית היא להחזירם לחיק המולדת. מגמה זו לא מתה אף פעם. ביגללה פעלה סוריה במשך